

Svar på spørgsmål 5/2018 angående tiltag for at reducere madspild i Norden; stillet af udvalg for et holdbart Norden til Nordisk Ministerråd

“Nordisk råd har de seneste årene vedtaget flere rekommandasjoner for å fremme det nordiske samarbeidet om kampen mot matsvinn. På sitt møte i Stockholm den 24. januar 2018 diskuterte utvalget hvordan dette arbeidet kunne videreføres.

Utvalget har bl.a. med stor interesse notert en nyhet fra organisasjonen WRAP (The Waste and Resources Action Programme) som konstaterer at de tiltak som er innført i Storbritannia for å forbedre merking av matvarer har bidratt til å redusere matsvinn med 150.000 tonn i 2015.

Med henvisning til overstående stilles følgende spørsmål til Nordisk ministerråd:

1. Foreligger det statistisk informasjon om resultatene av de ulike tiltak i Norden for å redusere matsvinn?

2. Har Nordisk ministerråd undersøkt om de resultatrike tiltak mot matsvinn i UK, som det henvises til ovenfor, kunne tilpasses og gjennomføres i Norden?”

Ad 1)

Der er foretaget en lang række tiltag fra politikere og ikke mindst fødevarerbranchen siden madspild kom på den politiske agenda i de nordiske lande i begyndelsen af 2010'erne. En vigtig indsats har været at etablere målesystemer for at estimere madspildsmængder, og med et antal nye målinger publiceret i løbet af 2018 er der nu også evidens for at de mange initiativer rent faktisk begynder at have en effekt på madspildet i de nordiske lande.

I Danmark viser målinger fra Miljøstyrelsen (april 2018), at det samlede madspild i husholdninger er faldet med 8 % fra 261.000 tons i 2011 til 243.000 tons i 2017. Tallet dækker over at hvor husholdninger i lejligheder har reduceret madspild med 24 % er madspildet øget i husholdninger i villa. Der er ikke data som beskriver udviklingen i madspildet i dagligvarehandel, madindustri med videre. I de danske målinger defineres madspild som madaffald, der kunne være spist men ikke blev det – f.eks. rester, der smides ud. Andet madaffald som f.eks. kartoffelskræller eller æbleskrog tælles ikke med. Drikkevarer og mad der hældes ud i afløbet tælles heller ikke med.

I Norge viser målinger fra brancheinitiativet Mattvett (v/ Østfoldforskning, oktober 2018), at det samlede madspild i husholdninger er faldet med ca. 9 % fra 243.000 tons i 2010 til 224.000 tons i 2015. Spild i dagligvarehandel, madindustri¹ og grossist er faldet med 14 % i perioden 2010-2015 og yderligere 13 % i perioden 2015-2017.

I de norske målinger defineres madspild tilsvarende som i Danmark, dog med den undtagelse af drikkevarer er inkluderet i data for madindustri, dagligvarehandel og grossist (men ikke inkluderet i tal for husholdningerne). Madspild inkluderer

¹ (undtaget fiskeforædlingsindustrien)

endvidere også mad som udnyttes til dyrefoder (i tillæg til biogas, kompostering og forbrænding)

I Sverige viser målinger fra Naturvårdsverket (maj 2018), at madaffaldet fra svenske husholdninger er faldet med 3 % per person fra 100 kg/person eller samlet 941.000 tons i 2014 til 97 kg/person eller samlet 938.000 tons i 2016. Tidligere målinger er ikke sammenlignelige på grund af ændret opgørelsesmetode. I dagligvarehandel og madindustri vurderes madaffaldet at være faldet fra 216.000 tons i 2012 til 75.000 tons i 2016. En ændret forståelse af hvad der defineres som madaffald kan være medvirkende til det meget markante fald. Det vurderes, at der faktisk er sket et betydeligt fald i handel og industri. I de svenske målinger defineres madaffald som madrester samt de dele af mad, som ikke under normale omstændigheder kan spises såsom bananskræller og kaffegrums. Også spild af flydende fødevarer der hældes ud i afløb inkluderes som madaffald.

I Finland viser målinger fra Foodspill (2012), at madspildet udgør mellem 335.000 tons og 460.000 tons. Spild i husholdninger udgør 30 %, handel 18 %, fødevarerindustri 20 % og catering 20 %. 12 % af spildet finder sted i primærsektoren. I 2012 blev 20 % af al mad der gik gennem cateringsektoren spildt, hvorimod kun 6 % af al mad der gik gennem husholdninger blev spildt. Derfor kunne det forventes, at spildet i cateringsektoren ville kunne mindskes. Nye tal fra Wastimator (2017) viser forbedring i cateringsektoren, som nu spilder 17 %, hvilket svarer til en reduktion på 10.000 tons siden 2010. Netop nu pågår nye studier af madspildet i Finland, som fra 2019 vil resultere i nye data samt et roadmap til reduktion af madspild i Finlands fødevarer system. I de finske målinger defineres madspild som madaffald, der kunne være spist men ikke blev det.

Der er ikke data tilgængeligt for madspildet i Island.

Ad 2)

Alle som arbejder med madspild i Norden finder inspiration i det britiske madspildsarbejde WRAP, ikke mindst deres brancheaftaler og WRAPs omfattende arbejde med forbrugerinformation. De områder, som de nordiske lande har samarbejdet om i madspildsprojektet, er dog ikke de områder WRAP på det tidspunkt arbejdede mest med: Primærproduktion, datomærkning og donationer. På disse tre områder har de nordiske lande været blandt de førende og havde derfor mindre at lære fra det britiske arbejde. Angående dataindsamling er det norske madspildssamarbejde gennem projektet Mattvett førende i Europa.

Bemærk, at WRAP pr. februar 2019 er begyndt at arbejde bredere med bæredygtige madvaner ved – udover madspild – at inkludere arbejde med "healthy and sustainable eating".

Kristján Þór Júlíusson
Íslands Minister for fiskeri og landbrug.

Handwritten text, possibly a signature or date, located at the top center of the page.